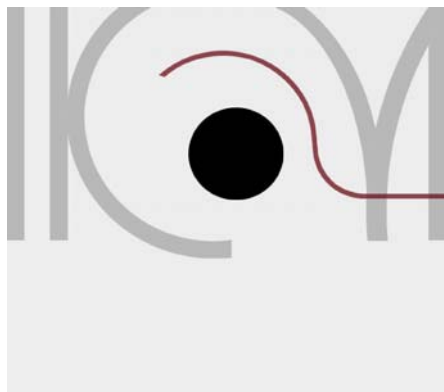

INTERKOMMUNALT ARKIV | VEST-AGDER

Kultur- og kirkedepartementet
Postboks 8030 Dep,
0030 Oslo

Vår ref.
2008/66-2

Deres ref.
2007/05668 KU/KU2 NHP:mmt

Dato
30.09.2008

HØRING – DIFI-RAPPORT OM ABM-UTVIKLING

Vi viser til invitasjon til høring av DIFIs rapport om evaluering av ABM-utvikling datert 2.7.2008. Uttalelsen sendes kun elektronisk.

Om høringsinvitasjonen

Først kommentarer til selve høringsrunden. Ved en tilfældighet ble vi gjort oppmerksomme på at saken var lagt ut til høring. Kun etter direkte spørsmål til KKD ble landets interkommunale arkiver invitert med i høringsrunden. Den opprinnelige listen over høringsinstanser viser at blant landets arkivinstitusjoner og organisasjoner så er kun Arkivverket, Arbeiderbevegelsens arkiv, misjonsarkivet og LLP representert. Dette utelukker en stor del viktige aktører i arkivlandskapet, som også har et bruker og samarbeidsforhold til ABM-utvikling.

Om informanter og informasjonsgrunnlag

Først enkelte kommentarer til utvalg av intervjuinformanter brukt i rapporten. Listen viser en skjev fordeling. Ingen lokale/regionale informanter er brukt, men i hovedsak statlige organer eller sentrale institusjoner. Selv om det er gjennomført en elektronisk spørreundersøkelse er den neppe nok til å veie opp for det skjeve utvalget. Det kommunale/fylkeskommunale arkivmiljøet er på størrelse med Arkivverket i antall ansatte, og er muligens tenkt representert gjennom LLP, men ingen regionale institusjoner, forvaltningsorganer eller miljøer er kommet direkte i tale. Dette gjør at utredningen kan gi et skjevt inntrykk, når det store antallet samarbeidspartnere og brukere utover i landet ikke har blitt hørt.

Når det gjelder den elektroniske undersøkelse som skal veie opp for det skjeve utvalget av intervjuinformanter, er det også unøyaktigheter. En av rapportens forfattere har opplyst at Maihaugen står oppført som Kommunal/Interkommunal under sektoren Arkiv. Maihaugen er et museum som har privatarkiver, men ikke ansvar for kommunale eller fylkeskommunale arkiver. En unøyaktighet som ikke styrker tilliten til selve undersøkelsen. En annen unøyaktighet finner vi i vedlegg 7: Grafisk fremstilling av sektorene. Det er en unøyaktig og unyansert fremstilling av fylkeskommuner og arkiver. Fylkesarkiv finnes en del steder i landet, andre steder er fylkeskommunen medeier i et interkommunalt arkiv.

DIFIs hovedkonklusjoner og anbefalinger

IKAVA slutter seg stort sett til DIFIs hovedkonklusjoner i evalueringen av ABM-utvikling. Når vi ser på de ressursene ABM-utvikling har til rådighet, er vi i hovedsak godt fornøyd med institusjonens arbeid. Vi mener også at et felles utviklingsorgan for ABM-sektoren er nyttig for hele sektoren. Etableringen av ABM-utvikling har gitt oss et organ mer uavhengig av Riksarkivaren med sin dobbeltrolle som tilsynsmyndighet og etatsleder for arkivverket. Det kan synes som ABM-utvikling klarer å se utfordringen med utvikling av arkivfeltet som helhet, med alle samfunnssektorer representert.

Videre er vi enige i DIFIs uttalelse om at det fremdeles er en del igjen på å innfri ABM-utviklings mulighet for internt å bygge opp tilsvarende faglig styrke på alle tre fagfeltene. Vi støtter også DIFIs anbefalinger, spesielt anbefalingene til KKD om å tilstrebe å styrke arkivfeltet. En grunn til den svake posisjonen til arkivfeltet, kan være den tydelige tendensen hos for eksempel departementer, til å se arkivfeltet som synonymt med det statlige arkivverket. Vi slutter oss også til DIFIs mening om at den kanskje viktigste funksjonen for ABM-utvikling er å være en nasjonal og nøytral aktør som kan bidra til å samle aktørene innenfor hver enkelt sektor. Dette vil være en forutsetning for å lykkes med en samordning på tvers av fagområdene.

ABM-utvikling og overordnet arkivpolitikk

På det overordnede området synes vi det er betimelig å forvente en statlig, overordnet strategi for arkivfeltet, utarbeidet med blikk for hele sektoren, uten skjev vektfordeling i retning av det statlige arkivverkets oppgaver. Det bør vurderes økonomiske virkemidler for å sikre arkiver fra alle samfunnssektorer, statlig så vel som fylkeskommunalt, kommunalt og privat. Det vil etter vår mening være en naturlig del av en statlig arkiv- og kulturpolitikk å sette inn virkemidler for å sikre bevaring av arkiver fra alle samfunnssektorer for å hindre for store skjevheter i samfunnsdokumentasjonen.

Når det gjelder digitalisering av arkivmateriale er det etter vår mening viktig at den statlige politikken ser på statens totalansvar og ikke bare vektlegger arkivmateriale i statlige arkivinstitusjoner. ABM-utvikling vil kunne være det samordnende organ som sikrer en balansert vektlegging av ressursene. Digitalisering av arkivmateriale må sees i sammenheng med øvrig digitalisering av øvrig kulturarvsmateriale, men må ta hensyn til arkivenes særegenhet. Dette overgripende blikket på digitaliseringsarbeidet i kultursektoren vil ABM-utvikling kunne være godt skikket til.

ABM-utvikling bør også kunne benyttes som verktøy for utarbeidelse av en overordnet strategi for bevaring av elektroniske arkiver. Antall elektroniske arkiver øker dramatisk og krever et overordnet perspektiv på dette for å hindre at bevaringen av dokumentasjonen blir overlatt til tilfeldighetene. Det kommunale arkivfaglige miljøet har lagt ned et betydelig arbeid i dette og på egen hånd opparbeidet betydelig kompetanse på området. En sterkere innsats for å støtte det kommunale miljøets viktige arbeid på dette området, sammen med en strategi for å utvikle samarbeid mellom statlig og kommunal/fylkeskommunal arkivforvaltning, ville være stort skritt i riktig retning.

Tilgang til resultater av prosjektstøtte og lignende

I forbindelse med ABM-utviklings prosjektmidler, er det til dels uklart for oss samarbeidspartnere og brukere hvor og hvordan vi kan få tilgang til resultater fra de støttede prosjektene. En del kommer gjennom rapporter etc, men en rekke prosjekter resulterer ikke i

rapporter, og vi blir ikke aktivt informert om resultater og erfaringer. Når det gjelder IKAVAs prosjekter så har disse i ulik grad vært fulgt opp av ABM-utvikling. Bidraget og oppfølgingen fra ABM-utvikling har ikke alltid vært i tråd med det vi har blitt forespeilet og har forventet.

Generelt

De kommunale arkivinstitusjonene er, om enn skjult, ført opp som ”brukere” i kapittel 6.1. I kapittel 6.2 er ikke kommuner eller deres arkivinstitusjoner (IKA’er og byarkiver) nevnt som ”samarbeidspartnere” på arkivfeltet. I rapporten pekes det på at dette skillet mellom disse rollene er vanskelig. Den manglende oppføringen under ”samarbeidspartnere” er likevel påtakelig og kan være et resultat av manglende forståelse for rollene under DIFIs arbeid med rapporten, eller et resultat av ABM-utviklings egen kategorisering av ”brukere” og ”samarbeidspartnere”. Dersom dette er korrekt fremstilling av ABM-utvikling sitt syn på disse institusjonene, viser dette et potensiale for ABM-utvikling til å se de kommunale institusjonene ikke bare som brukere, men og som samarbeidspartnere for å nå ABM-utvikling sine mål.

I tillegg er det i beste fall en uklarhet i kapittelet, da det i avsnittet ”Fylkeskommuner og kommuner” står at ”Fylkeskommunen administrasjon ved ansvarlige for arkiv, bibliotek og museum”. Er det ment at fylkeskommunene er ansvarlige for arkiv, bibliotek og museum innen sin egen administrasjon eller i hele sin region? Hvor er i så fall dette regionale ansvaret for arkiver nedfelt i lovverk eller retningslinjer?

Kommuner og fylkeskommuner har spesielt i de siste årene vist vilje og ansvar for arkivsektoren ved å bygge opp og styrke en rekke interkommunale arkiv og fylkesarkiv. Dette kommer lite frem i DIFIs rapport, i bevilgningene til arkivfeltet og i statens generelle oppmerksomhet mot arkivfeltet. På tross av begrensede midler har det kommunale og fylkeskommunale miljøet utrettet oppsiktsvekkende mye, samt utviklet et fagmiljø på størrelse med det statlige arkivverket som på de fleste arkivfaglige områder har opparbeidet seg tilsvarende kompetanse. Likevel er arkivsektoren den dårligst utbygde sektoren ABM-sektorene, slik det er påpekt i DIFIs rapport.

Med hilsen

Kjetil Reithaug
arkivsjeff